

Chapman, A. (2003). Camels, diamonds and counterfactuals: a model for teaching causal reasoning. Teaching History , 46-53.

[Marijke Weijs, 2011]

In het artikel '*Camels, diamonds and counterfactuals: a model for teaching causal reasoning*' beschrijft Chapman een onderwijsmodel voor vooruitgang in oorzakelijk redeneren. Dit model is bedoeld voor 16+-leerlingen die met dit model worden toegerust om een robuuste oorzakelijke analyse te maken. Chapman beschrijft zes stappen waarin hij samenvat hoe leerlingen beter kunnen worden in dit onderdeel van de geschiedenisles.

De eerste stap begint met het verduidelijken van concepten in de les. Hij probeert in deze fase de woordenschat te verbeteren waardoor analyse van een situatie mogelijk gemaakt wordt. Chapman noemt dit een terminologische zeef die leerlingen kunnen gebruiken om het (bronnen) materiaal te sorteren. In de tweede stap bouwt de docent oefeningen in die het de leerlingen mogelijk maken de woordenschat daadwerkelijk te gebruiken. Daarbij zijn onhistorische oefeningen net zo goed, of misschien zelfs nog beter als historische. In deze fase geeft Chapman als voorbeeld het verhaal van de kameel Alphonse die ernstige rugproblemen heeft, maar die ook het bezit is van een eigenaar die Alphonse overlaadt. Als op een trieste dag de eigenaar als allerlaatste een strootje, dat hij heeft liggen kauwen, ook nog op de overbelaste kameel legt, zakt de kameel in elkaar en overlijdt. Uiteraard is dit een verhaal om multicausaliteit duidelijk te maken. Ook is hiermee in de klas te verduidelijken dat het slechts een simpele aanleiding kan zijn die tot een catastrofe kan leiden. Het verhaal heeft niets met geschiedenis te maken, toch is volgens Chapman dit verhaal een voorbeeld voor de woordenschat die je nodig hebt in de geschiedenisles.

In de derde stap gaat het model er van uit dat de concepten duidelijk zijn en dat er een historisch onderzoek gestart kan worden. De conceptuele lenzen moeten goed gescherpt zijn en de vragen aangescherpt, stelt Chapman. In de vierde fase kan de docent open einde taken ontwerpen die het de leerlingen mogelijk maken conceptuele relaties op concrete manieren te modelleren. In fase vijf moet de focus net zoveel liggen op gevolgen als op oorzaken. Hierin moeten leerlingen zich bewust worden van het feit dat oorzakelijkheid gaat om het reflecteren op gevolgen. Dit is net zo belangrijk als het categoriseren van oorzaken, zoals die in fase 2 en 3 worden aangeleerd. In de laatste fase moet de docent 'tegenvragen' stellen om het begrip van de leerling over gevolgen op te bouwen. Evaluatie volgt in deze fase en de onmogelijkheid van het vinden van een hiërarchie. Dit is het ultieme doel van een oorzakelijke analyse. Hiervoor gebruikt Chapman het model van een diamant, waarin oorzaken hoger, of dieper geplaatst kunnen worden, naar gelang de oorzaak dieper ligt of oppervlakkiger is. Het praten hierover is van belang: de evaluatie geeft de onmogelijkheid van het maken van een hiërarchie aan.

Het artikel van Arthur Chapman is te categoriseren als een praktijkonderzoek. Zelf zegt hij daarover dat zijn bewijs 'anecdotal and impressionistic' is. Hij benadrukt dat hij geen wetenschappelijk bewijs heeft verzameld. Chapman heeft een onderzoek gedaan waarbij hij twee groepen van zijn eigen leerlingen heeft vergeleken. Een analyse van het werk van de leerlingen die gewerkt hebben met het nieuwe systeem leert dat de groep die hiermee werkte beter was in het analyseren van oorzaken.